

MAO CE TUNG ESZMÉJE

Irtai: Anna Luisa Strong

A szerkesztőség megjegyzése: Anna Luisa Strong egy leveléből, mely erre az 1946-ban írt cikkekre vonatkozik, amelyben egyes kínai vezető személyiségekkel folytatott beszélgetéseit és Kína egyes problémáival kapcsolatos megfigyeléseit tette közzé, idézzük a következő sorokat: »Ez a levél egy külön cikkre vonatkozik, amelyet éppen most fejeztem be, miután teljes két hónapig dolgoztam rajta. A cikk a »Mao Ce Tung eszméje« címet viseli, s a kínai feltételekre alkalmazott marxizmussal foglalkozik. Erről a tárgyról Jenan elméleti tudósaival több beszélgetést is folytattam, amelyek néha egész napon át tartottak. Miután a cikk elkészült, újra átfordítottam kínai nyelvre, nagyon figyelmesen korrigálták, s ez az egyes példásokkal együtt, amelyeket bizonyos kiemelkedő személyiségek eszközöltek benne, meglehetősen sok időt vett igénybe«.

Mao Ce Tung Ázsia legnevezetesebb vezetőinek és gondolkodóinak egyike. Kína Kommunista Pártjának elnöke, és majdnem húsz évig elszigetelten élt, mert elvágták a világtól a külső- és a polgárháború harci vonalai, ebből a látszólagos elszigeteltségből formálja ki Mao Ce Tung eszméje a kínai forradalmat és ez az eszme jut kifejezésre a tartományi kormányokban is, amelyek Észak-Kína és Mandzsuria 140 milliós lakosságát képviselik.

Mao Ce Tung távoleső jenani tartózkodási helyén világszerte ismert személyiséggé vált. A »folytatólagos háborúra« vonatkozó tétele pontosan meghatározta a kínai nép ellenállásának folyamatát Japán ellen, úgyhogy más országok katonai szakértői akiknek fogalmuk sem volt arról, honnan származik ez a tétel, kész formulaként fogadták el. Az »új demokráciára« vonatkozó elméletet valószínűleg kihatással voltak az uralom új formáira a háború utáni Európában. Az ő elemzése a nemzeti függetlenség, a népi demokrácia és a népi gazdaság felé vezető útról, megirajzolja nemcsak a kínai nép útját, hanem a Délkelet-Ázsia gyarmati országaiban élő milliárdnyi ember útját is.

Mao Ce Tung eszméje a maga erőteljes hatása ellenére sem vált egészen világossá és nem bontakozott ki teljes egészében külföldön. Ugrásszerűen jutott el a külvilágba, a háborús blokádnak okozta hosszú megszakításokkal. Amerikában az emberek még mindig felvetik a gyermekes antitézist: »Vajjon a kínai kommunisták Moszkva követői-e, vagy pedig olyanok, akiket a nyugat demokratáknak nevez?» A válasz úgy hangzik, hogy a kínai kommunisták sem egyik, sem másik elképzelésnek sem felelnek meg, habár bizonyos mértékben egy kicsit mind a kettőből van bennük valami. Ők kínaiak, akik arra törekzenek, hogy megoldják Kína égető problémáit, felhasználva saját eszméjüket, valamint minden jó eszmét, amit nyugaton találnak. Különösen a marxizmus-leninizmus tudományát használják fel.

»Mao Ce Tung nagy műve abban rejlik, hogy gazdagította a marxizmust kínai sajátosságokkal«. — mondotta Liu Hsziao Csi, akit a kí-

nai kommunisták második nagy marxista gondolkodójuknak tekintenek, s akitől kértem, hogy adjon értékelést Mao eszméiről. »Marx és Lenin — mondotta ő, — európaiak voltak. Európai nyelveken európai eseményekről és problémákról írtak, ritkán beszélve Ázsiáról vagy Kínáról. A marxizmus alapvető elvei kétségtelenül alkalmazhatók minden országra, de nehéz feladat alkalmazni általános igazságukat Kína konkrét forradalmi valóságára. Mao Ce Tung kínai; a kínai problémákat elemezi, és a győzelein felé vezető harcban a kínai népet. Felhasználja a marxista-leninista elveket, hogy megmagyarázza a kínai történelmet és Kína gyakorlati problémáit. Ő az első, akinek ez sikerült. Nemcsak hogy alkalmazta a marxista módszereket, hogy megoldja 450 millió ember problémáit, hanem hymódon népszerűsítette a marxizmust a kínai nép körében, mint olyan fegyvert, amelyet használni kell. Minden kérdésben, például a nemzeti kérdésben, a parasztkérdésben, a stratégiában, a Párt kiépítésében, az irodalomban és kultúrában, a katonai kérdésekben, pénzügyekben és gazdaságban, munkamódszerben, filozófiában Mao Ce Tung nemcsak alkalmazta a marxizmust a kínai feltételekre hanem gazdagította is. Kína félfegyedűl, félgvarmati ország, amelyben az emberek sokasága él az éhség hatásán, kis földparcellásként művelve meg. Gazdasága elmaradott. Amikor megkísérlék, hogy áttérjen az ipari gazdaságra, szemben találja magát a fejlett ipari országok konkurenciájával, valamint annak a harcnak módszereire is, amelynek célja a kínaiak nemzeti függetlenségének és jobb, szabad életének kivívása. Hasonló körülmények állanak fenn Délkelet-Ázsia más országaiban is. Az az irány, amelyben Kína elindult, hatással lesz mindezekre az országokra.«

Kína Kommunista Pártja, mint a többi kommunista párt is, a proletariátus élesapatának fektinti magát. Kínában a többi osztály: a parasztság, a kispolgárság, valamint a kis- és nagyvárosokban élő középosztály képviselőjének és vezetőjének tekintik. Még a »proletariátusnak«, mint a Kommunista Párt bázisának értelmezése is új jelentőséget kapott. Liu Hsziao Csi egészen világosan kifejtette ezt. Marx szerint — mondotta. — az ipari munkások az egyedüli osztály, amely a kommunizmus megvalósításáért folyó harc élére állhat. Ez igaz, éspedig több okból. 1) a munkások nem rendelkeznek termelőeszközökkel; 2) munkájuk eladásával tartják fenn magukat; 3) a munkások fegyelmeztettek, közösen dolgozva a gyárakban más munkásokkal.

»Mindez érvényes a nyugati világra« — mondja Liu Hsziao Csi. — »Kínában azonban csak néhánymillió ilyen ember van, 450 millió emberünk közül csak 2 vagy 3 milliót nevezhetnénk ipari munkásnak, akiket az imperialisták és tőkések olyan helyzetbe hoznak, hogy egy napon a Kommunista Párt alapvető erői legyenek. Mao Ce Tung azonban más: két vagy három millió, egészen másfajta embert épít ki, akik nem kevésbé fegyelmeztettek és odaadóak.

Tekintsen például erre a »szegény ördögre«, aki teát, dinnyemagot és kikirikit hoz önnek. Ő ebben a mi különleges, erősen katonai, kommunista szervezetünkben nevelkedett. Eszébe sem jut, hogy kikirikit kérien a maga számára. Tudja, hogy kikirikit csak korlátozott mennyiségben van, hogy ezt a vendégeknek és látogatóknak tartogatjuk, s hogy csak valamilyen születésnap ünnepélyen kaphat belőle. Tudja, hogy megkapja azt az ételmet, amiből elegendő mennyiséggel rendelkezünk, s azonkívül egy öltözet nyári és egy téli egyenruhát. Semmi többet

nem is kér. Boldog, mert elvtárs az elvtársak között, mert tiszteletben tartják mint emberi teremtményt, mert harcol az egész kínai nép jobb életéért, amiben neki is része lesz.»

»Kínának kevés ipari munkása van, aki a kommunizmus alapja lehet, de millió és millió olyan ifjúnk van mint ez. Marx ilyen embereket nem ismert. Ők azonban a kommunizmus szellemében nevelkedtek. Fegyelmük és a közszolgálat iránti odaadásuk nem kisebb az ipari munkások fegyelménél és odaadásánál. Életüket adják a külföldi imperializmus és a beföldi elnyomók elleni harcban. Még akkor is, ha nagyon fiatalok. Most az új demokráciáért harcolnak, de a jövőben, amikor eljön az ideje, hogy felépítsük a szocializmust, készen állanak arra, hogy résztvegyenek építésében. Amikor pedig eljön a kommunizmus ideje készen fognak állni arra is.»

Liu kifejtett előttem sok más »ujdonságot és felfedezést« is: a paraszt szerepét a forradalomban, »az egységes frontot«, a katonai stratégiát, az ellátás rendszerét és így tovább.

A kínai forradalom, — agrárforradalom. Alapvető jellegzetessége abban rejlik, hogy a parasztok alkotják a fő tömeget, amely ellenállást nyújt a külföldi tőke és kínai tartományok elmaradott középkori elemeinek elnyomásával szemben. A múltban egy ilyen forradalom vezetésében nem alkalmazták a marxista elemzést. A múltban az agrárforradalmakból hiányzott a fegyelem és az összeforrottság. Ezért nem jártak sikerrel. Mao Ce Tung kifejleszti az agrárforradalom elméleti alapjait. Azt mondja például, hogy a »demokráciának« »paraszt-demokráciának« kell lennie, az írástudatlan parasztokhoz alkalmazott szavazati formákkal, — ezek pedig egy módon szavaznak, hogy babszemet dob-nak bele egy jelölt urnájába. Mao Ce Tung legyőzi az agrárforradalom hagyományos gyengeségét, egy magasfelettségű szervezet összeforrottságával, fegyelmével és odaadásával, amiről már előbb beszél-tünk.

»Az Egységes Front«, amelyben különféle osztályok vannak képviselve, olyan kérdést képez, amely körül az egész világ kommunista pártjai harcoltak. »Társulni kell velük bizonyos pontokban, és harcolni kell ellenük bizonyos más pontokban« — magyarázta Liu. »1927-ben hibánk abban rejtett, hogy társultunk a burzsoáziával, de nem harcoltunk ellene. Így a burzsoázia elérte a maga céljait, a mieinket pedig elvette. Az ezután következő években éppen az ellenkező hibába estünk. Harcoltunk a burzsoázia ellen, de nem találtuk meg annak a módját hogy társuljunk akár csak a városi kiskereskedőkkel is. Fügyelmes és szakadatlan elemzésre van szükség, hogy tudhassuk, mikor és mely pontokban kell társulnunk, s mikor és mely pontokban — harcolnunk. Társulunk a kínai kapitalistákkal a japán invázió ellen, a külföldi imperializmus, s annak kínai ügynökei ellen, a feudalizmus ellen, de harcolunk a kapitalisták minden arra irányuló kísérlete ellen, hogy elnyomják a munkásokat, vagy hogy kiegyezzenek az imperializmussal és a feudalizmussal. Röviden, szólva a kapitalizmussal való együttműködés, de egyúttal a kapitalizmus elleni harc politikáját folytatjuk.«

A kínai kommunisták pillanatnyilag a tőkés és a munkások bizonyos feltételek mellett együttműködéséért szállnak síkra. Ebben az együttműködésben említés sem történik a marxista művekről. Lenin egy alkalommal csak azért beszélt erről, hogy szembehelvezkedjen vele. »Az ilyen együttműködés a valóságban a munkások elárulását jelenti a régi kapitalista országokban.« — mondja Liu Hsziao Csi. »A félgyar-mati országokban azonban, mint amilyen Kína, a munkásoknak közös

érdekeik vannak a tőkésekkel, a külföldi monopol tőkével és a belföldi bürokrata tőkével szemben. Az együttműködés ebben az esetben a munkások érdekét szolgálhatja. A kínai nemzeti iparban a munkásoknak a termelés növelésére kell törekedniük, a tőkéseknek viszont fel kell javítaniuk a munkások életfeltételeit. Csak ilyen körülmények között kerülheti el a nemzeti ipar a megsemmisülést. Ez a mi ipari politikánk, és ezt alkalmazzuk az ipar mindhárom fajtájára, az állami, magán- és szövetkezeti iparra.»

»A kommunista katonai stratégia, amely lehetővé tette, hogy 3000 főnyi hadsereggel lehessen kezdeni, s hogy húsz évi harc után 1.500.000 emberből álló hadsereggel rendelkezünk, e közben az ellenségtől szerezzve be a katonai szükségleteket, sőt az emberi erőt is, szintén Mao Ce Tung elemzésén alapul.« Erről egy kicsit később még mondunk egyet-mást, teljességében azonban ezt nem lehet kifejezni. »Még nincs itt az ideje, hogy az ellenség előtt kitergessük tervünket« — mondja Liu. »Tanulja csak meg apránként. A japánok megtanulták de ehhez 8 évre volt szükségük, akkor pedig már semmi hasznuk sem volt belőle. Okamura, a kínai japán haderő volt legfelsőbb parancsnoka most Csang Kai Seket szolgálja, mint tanácsos Nankingban, de mi most, Csang Kai Sek ellen új stratégiát alkalmazunk.«

»Kína Kommunista Pártja mindig hősi volt« — mondta Lu Ting Ji, a Központi Pártvezetőség tájékoztató osztályának főnöke. — »de a vezetőség sok hibát követett el, míg nem szerzett tapasztalatokat. Sokba kerültek nekünk ezek a hibák, s éppen ezért megtanítottak bennünket arra, hogy a jövőben kerüljük az ehhez hasonló hibákat. A nagy forradalomban 50.000 volt tagjaink száma; az ellenforradalom és Csang Kai Sek öldöklései után tízezerre csökkent; Kijanszi szovjet időszakában 300.000-re emelkedett, majd a Nagy Menetelés után újra 40.000-re csökkent. Vörös Hadseregünk katonáinak száma a polgárháború elején elérte a 300.000-et, de a Nagy Menetelés után 40.000-re csökkent. Ezek a veszteségek vezetőségünk politikájának következményei voltak, mielőtt még megszűrdült volna Mao Ce Tung vezetése. Pártunk tagjainak száma ma 2.200.000. Van rendes hadseregünk, több mint másfél-millió katonából, a felfegyverzett népi milícia létszáma pedig mintegy 4 millió ember.

A kínai kommunisták három időszakot különböztetnek meg történelmükben: a Nagy Forradalmat, amelyet a Kuomintang és a kommunisták együtt vezettek, de amely félbeszakadt az 1927 évi szakadástkövetkeztében; továbbá az agrárforradalmat és a polgárháborút, amely 1926 december 12-én ért véget a »sziani incidensek«; végül a japán ellenállás elleni időszakot, amelyet 1939 óta állandóan zavart a polgárháborúban bekövetkezett szakadás.

Az első hat évben Csen Tu Hszüu pekingi tanár vezette Kína Kommunista Pártját, aki egyike volt a Párt alapítóinak. Amikor 1921-ben összeült az I. kongresszus, azon csak 12 delegátus vett részt, s egész Kínában mindössze néhány tucat tagja volt a Pártnak. 1923-ban egy, Szun Jat Szennel kötött egyezmény alapján a kommunisták egy testületbe léptek a Kuomintanggal, megtartva e mellett saját szervezetüket. Speciális feladatuk az volt, hogy szervezzék a munkásokat és parasztokat. 1925-ben 15.000 tagja volt a Pártnak.

»Csen Tu Hszü hibája«, mint azt a kommunisták ma tekintik, »a burzsoázia előtti meghajlás«, különösen pedig a Csang Kai Sek előtti meghajlás volt. Amíg a Kuomintang és a kommunisták egyesült erői még Kantonban voltak, s még nem szerezték meg a hatalmat szinte egész Kínában, Csang Kai Sek már megkezdte támadásait a kommunisták ellen. 1926 márciusában letartóztatták egy hadihajó kapitányát azért, mert kommunista volt. Ezután kihirdette, hogy a hadseregből el kell távolítani minden kommunista tisztet és politikai munkást. Akkor volt az ideje, gondolják ma a kommunisták, hogy ellenállást nyújtsanak. Ok nagyon sikeresen közreműködtek a Kuomintang katonai erejének megszervezésében, úgyhogy a Kantonban lévő négy hadsereg közül három hadsereg erős kommunista hatás alatt volt, sőt a negyedik hadseregben is rokonszenv mutatkozott a kommunisták iránt. Sok kommunista szembe akart szállni Csang Kai Sek »tisztogatásával«. Három hónappal később Cszen Tu Hszü meghajolt a Kuomintang május 5-én kelt határozata előtt, hogy a kommunistákat ki kell zárni minden vezető pozícióból a Kuomintang szervezeteiben, habár e szervezetek közül sokat éppen a kommunisták szerveztek meg.

»E politika folytán a kommunisták felkészületlenek voltak arra, hogy szembeszálljanak Csang Kai Sek ellenforradalmával, amely 1927 április 12-én kezdődött a munkások sanghaji öldöklésével. — mondta Lu Ting Ji. Még egy alkalom volt Vuhanban, ahol a Kuomintang központi vezetőségének több, mint fele együttműködött a kommunistákkal a vuhanai kormányban, 1927 nyarán. Cszen Tu Hszü még tovább visszavonult. Megengedte, hogy a vuhanai városokban lefegyverezzék a munkásszázadokat. Szembehelyezkedett az agrárforradalommal, amely az ő akaraia ellenére tört ki. Amikor a csangszai parancsnok bevezetési tónai diktatúrát, és amikor százezer felfegyverzett paraszt bekerítette a várost, hogy elfoglalja Vuhan nevében, a Kuomintang tagjait a vuhanai kormányban megrémítette ez a »népi erő« s ezeknek hatása alatt Kína Kommunista Pártjának Központi Vezetősége elrendelte a parasztnak, hogy széledjenek szét. A kommunistáknak ez a visszavonulása vezetőség nélkül hagyta a munkásokat és parasztokat, és lehetővé tette a júliusi ellenforradalmat Vuhanban.

A második hiba, amint azt ma a kommunisták tekintik, az augusztus elsejei nancsangi felkelés után történt. »Nekünk ott erős hadseregeink voltak, tartanunk kellett volna Nancsangot, vagy legalább erős bázist kellett volna létesítenünk a körülötte lévő falusi vidékeken... De tapasztalatlanok voltunk; azt hittük, hogy nem tarthatjuk ezt a vidéket. Dére mentünk, Kanon felé, a forradalom bölcsője iránti sóvárgás bizonyos érzésétől vezérelve. Szvetunál, egy elkeseredett csatában vereséget szenvedtünk; hadseregünket szétverték és felbomlasztották. Csak mintegy ezer ember gyűlt össze Csu De körül, amikor megindult Hunan felé, hogy egyesüljön Mao Ce Tunggal.

A vuhanai összeomlás után megváltozott Kína Kommunista Pártjának Vezetősége Cszen Tu Hszüt leváltották. Cszen Tu Hszü hibái után nagyon is balra tértünk le és egész sor hibát követtünk el a másik irányban — így beszélnek ma a kommunisták.

»A baloldali hibái« nem voltak megszakítás nélküliek; három esetben történtek, rövidebb, vagy hosszabb időközökben. Az első hiba a felkelés megkezdésekor történt egyes városokban, 1927—28 telén. »A baloldali vezetők« felbátorodva a több faluban aratott sikeres győzelmen, nem ismerték el a Nagy Forradalom sikertelenségét, hanem kihirdet-

ték, hogy a kínai forradalom »permanens forradalom«. Több felkelést szerveztek, amelyeknek nem volt kiútjuk a győzelemre. A kínai kommunisták úgy tekintették, hogy az 1927 évi decemberi kantoni forradalom igazolt volt, mint a Nagy Forradalom követője, amely felemelte a felkelés zászlaját, és kihirdette programunkat a kínai népnek. A későbbi felkelések egészen haszontalanok voltak, hála a »baloldali vezetők« téves álláspontjainak.

A második baloldali elhajlás, amelyet ma hibásnak tekintenek, »Li Li Szan vonala« volt 1930 év nyarán. Ebben az időben sikeresen fejlődött a gerilla háború az agrár tartományokban Mao Ce Tung és Csu De vezetése alatt, a reakciós parancsnokok között pedig harcok törtek ki. Amikor a Vörös Hadsereg 1930-ban elfoglalta Csangsút, a pártvezetők egy »baloldali« csoportja úgy vélte, hogy elérkezett az idő a széles kiterjedésű akcióra az egész ország területén. Nem vették komolyan a falfakban lévő forradalmi bázisokat, mint nagyon távollevőket és jelentéktelenségeket, azt kívánták, hogy a Vörös Hadsereg bocsátkozzon rendes hadviselésbe, s hogy foglalja el Vuhan városait, s így felkelést szerveztek Sanghajban és Nankingban. Azt hitték, hogy a demokratikus forradalomból a szocialista forradalomba gyors lesz az áttérés, s hogy már meg is kezdődött. Az iparban folytatott »szocialista politikájuk« elidegenítette a kereskedőket a kisvárosokban.

A Kommunista Párt 1930 augusztusában »korrigálta« ezt a politikát, de öt hónappal később, 1931 januárjában megkaparintotta az ellenőrzést egy »dogmatisták« név alatt ismert csoport, amelynek politikája még inkább balra hajlott. E »dogmatisták« közül sokan külföldön végeztek tanulmányaikat, különösen Moszkvában, s megvolt az az előnyük, hogy egészen aprólékosan idézni tudták Marxot, Lenint és Sztalint. Az a tény azonban, hogy nem ismerték Kína gyakorlati problémáit, katasztrofális volt. A »tisztá proletár vonalakhoz« tartották magukat és nem engedtek meg semmiféle »egységes frontot« senkivel sem. Kiszajátították a földet, és pedig nemcsak a nagybirtokosoktól, hanem a gazdag parasztoktól is, bizalmatlanok voltak az »értelmiségiekkel« szemben, ellenézték a gerilla-háborút és »korszerű hadsereget« kívántak. Mindezek a vezető emberek túlterheltek voltak a marxista-leninista szövegek súlyos terheléstől, amelyekben a »dogmatisták« specialisták voltak. Négy évig tartották kezükben a vezetést, az 1935-ben Kveicsóban megtartott történelmi Cen Ji-értekezlet napjáig, a híres Nagy Menetelés idején.

»A dogmatisták vezetése nagyon sokba került nekünk« — mondta Lu Ting Ji, a kínai kommunisták mai véleményét fejezve ki ezzel. »Amikor Kiangszuban voltunk, a fukijeni tábornok, aki szembehelyezkedett Csang Kai Sek Japán előtti fegyverletételével, közös frontot ajánlott velünk. A szövetséget is megajánlotta. A mi dogmatistáink nagyon is ortodoxok voltak ahhoz, hogy közös frontot teremtsenek »ezzel a burzsujjal«, s így elszalasztottuk az alkalmat a győzelemre. Túlságosan bebecsültük a pozíciós háborúba Kiangszuban, különösen Csang Kai Sek ötödik hadserege ellen.

Ezeknek az éveknek és ezeknek a veszteségeknek a folyamán kifejlődött »Mao Ce Tung vonala«, — mint tűzben kikovácsolódott és csapásokkal megélesített fegyver. Mao Ce Tung a Kommunista Párt egyik legelső alapítója volt. Az agrárforradalom vezetője volt riannban, amelyet Csen Tu Hszü rendeletére 1927-ben szétverték. Később »paraszt védő

osztágainak» maradványait összeolvasztva Csü De hadseregének ugyan-csak szétvert maradványaival, vezetője lett e lassan növekvő, és Li Li Szan számára tulságosan »triviális« falusi gerillacsapatoknak. Nézeteit, mint a kiangsziui szovjet kormány elnökének nézeteit, elfogadták, amennyiben gyakorlati dolgokat érintettek, de a párt-politika felsőbb szintjéi még mindig a »dogmatisták« számára voltak fenntartva, akiknek megvolt az az előnyük, hogy külföldön tanultak. Mit ismert Mao a kínai parasztságon kívül?

A mai kommunisták harcának több módszere Maonak ezekből az első napokbeli elméleteiből ered. 18 évvel ezelőtt, amikor a pesszimisták úgy vélték, hogy a kínai forradalom elmúlt, a kalandorok pedig arra áhítoztak, hogy megkaparintsák a nagy városokat, Mao Ce Tung kijelentette, hogy lehetséges egy szovjet körletet teremteni, de hogy ezt a hegyvidéken kell megtenni, — ott, ahol érintkeznek a tartományok határai.

Mao Ce Tung itt eltávolodott az európai példától, hogy a szerint járjon el, ahogyan ő maga ismeri a kínai földet. Az európai országok közötti határok megállapítottak, nem olyan alkalmas helyek, ahonnan új rezsimeknek kell kiindulniuk. Kínában annál inkább csökken egy hadvezér ereje, minél jobban eltávolodik székvárosától. A különféle tartományok határmenti vidékein a kínai kommunisták megszervezték önvédelemre a parasztokat. Bizonyos ilymódon létrejött körletek 18 évig fenn-tartották magukat.

Mao Ce Tung katonai stratégiája szintén ebből az időszakból ered. A Csü-Mao kombinációban, amelyből kinőttek a kommunista hadseregek, Csü De volt a tapasztalt katonája, de Mao, a hunanai tanító volt, az akinek bátor elemzése kiegészítette Csü De katonai tudását és kifejlesztette közös stratégiájuk elméletét. Olyan elmélet ez, amelynek segítségével a kommunisták átvészelték a japán hódítók és a Csang Kai Sek elleni hadviselés 18 évét.

Röviden ezt így fejezhetjük ki: »Amikor az ellenség előrenyomul, akkor erősebb nálunk. Jó fegyverrel, készletekkel, külföldi segítséggel rendelkezik. E szerint, ha harcolunk és legyőzünk bennünket, — akkor elvesztünk. Ha harcolunk és viasszaszorítjuk az ellenséget, — ez szintén nem győzelem, mert eltékoztunk lőszerünket, az ellenség pedig visszatérhet új lőszerrel. Csak úgy számíthatunk győzelemre, ha körülfogjuk az ellenséget, megsemmisítjük, s elzsákmányoljuk puskáit, töltényeit és embereit.«

Ez a stratégia annyira különbözik a hagyományos hadviseléstől, hogy sok külföldi katonai szakértő lekicsinyléssel átsiklik rajta, mint »gerilla-háborún«. Nehezen lehetne azonban ezt az elnevezést alkalmazni arra az esetre, amikor 1947 januárjában bekerítették Santungban Csang Kai Sek legjobb katonáinak három és fél brigádját, arra a ütközetre, amelyben elesett és megsebesült Csang Kai Sek 7.000 katonája, 20.000 pedig foglyuselt fegyverével együtt. A kommunisták éles különbséget tesznek a maguk kisebb helyi gerilla-egységei és reguláris hadseregeik között, amelyek szükség szerint szintén szétszóródhatnak kisebb csoportokra. Ezek a csoportok mozgékonyak, de fegyelmezettek, és gyorsan összegyűlhetnek. Ez a stratégia védelmi háborúra készül azon a területen, ahol a nép szívvel-lélekkel segíti a hadsereget. Az ilyen stratégia nem alkalmas támadó háborúra. Ellenben útmutatás lehet más gyarmati népeknek, amelyek fölényben lévő külföldi ellenség ellen harcolnak.

A Nagy Menetelés nehéz megpróbáltatásaiban Mao Ce Tung az élre került. »Az ő vezetése nélkül lehetetlen lett volna véghezvinni a Nagy Menetelést« — mondják ma a kommunisták. De csak tíz évvel később, 1945 áprilisában, a hetedik pártkongresszuson, 8 évvel a Japánelleni háború kezdete után, választották meg Mao Ce Tungot formálisan is a Párt elnökévé. Kína kommunista Pártja, amely abban az időben 1,200.000 tagszámmára növekedett, az ő vezetése alatt két évig tárgyalta a Párt történetét és helyzetét, az országot behálózó szervezeteiben. Az eredmények a hetedik kongresszuson kristályozódtak ki, amelyet »az egység és győzelem kongresszusának« neveztek el. »Nagy volt az alkotás érzése — mondja Lu Ting Ji, — amikor 1,200.000 elvtárs, akiket számos harci vonal választott el egymástól, csatlakozhatott a maga gondolataival a régebbi tapasztalatok s a jövődő utak közös értékeléséhez.

Ezen a kongresszuson kétévi megvitatás után végül Mao Ce Tungot elnökké választották, habár már tíz évvel előbb elismert vezető volt. Ezen a kongresszuson sok vezető politikája teljesen hitelét veszítette. Sokan kegyvesztetteké váltak volna és kizárták volna őket a központi pártvezetőségből, sőt talán a Pártból is, ha Mao nem lépett volna közbe, hogy megmentse őket. »Azok az elvtársak, akik hibákat követtek el, — mondotta Mao, — tekintet nélkül arra, milyen sokba kerültek és károsak voltak ezek; ha becsületesen elismerik hibáikat, s ha elemezték őket, és levonták belőlük a tanulságot, jobb vezetők lesznek azoknál, akik felett nem félkeztünk«.

Amióta Mao Ce Tung átvette a vezetést, a kínai kommunisták úgy tartják, hogy nem követtek el semilyen nagyobb hibát. »Jó vezetőségünk és jó politikánk volt« — mondja Lu Ting Ji, a szian-i incidenstől a japán háború végéig eltelt időszakról beszélve.

»Nem sajnálják-e, hogy Szianban szabadon bocsátották Csang Kai Seket?« Ezt a kérdést gyakran felteszik a kommunistáknak, mivel Csang Kai Sek most támadja őket. Az 1936 december 12-én történt szian-i incidens alkalmával Csang Kai Seket és törzsét erőszakkal fogva tartották két hadseregének tisztjei; csak a tárgyalások után bocsátották őket szabadon, a kommunistákat képviselő Csu En Laj közbelépésére. Egyes kommunisták abban az időben ellene szegültek az ilyen politikának, a többi között Csang Kuo Tao is, aki később Csang Kai Sek titkosrendőrségének tagja lett. A kommunista Párt minden mai vezetője, Mao Ce Tunggal az élen, azt kívánta, hogy Csang Kai Seket engedjék szabadon, s még mindig úgy tekintik, hogy igazuk volt. »Ez volt az egyedüli mód arra, hogy Kína egyesüljön a japánok ellen« — magyarázza Lu Ting Ji.

A kommunisták bölcsőbbeknek mutatkoztak Csang Kai Seknél, egyeségeit köve vele, — hogy a japánok hátországaiban harcoljanak, partizán osztagokba szervezve a parasztok ellenállását. Csang Kai Sek osztotta ki nekik ezt a feladatot, abban a meggyőződésben, hogy meg fognak semmisülni. Mindenesetre olyan munka volt ez, amit a Kuomintang hadseregei nem tudták elvégezni. Minthogy a japánok egyre mélyebben behatoltak az ország belsejébe, a kommunisták egyre nagyobb területet kaptak, amelyen szervezték a kínai nép ellenállását a hódító ellen. Ez az alapja mai nagykiterjedésű területeiknek.

Mao Ce Tung könyve a »Folytatólagos háború«-ról (1938 július) első műve volt, amely gondolkodásra készítette a kommunisták sorain kívülálló embereket is. Magas színvonalú politikai és katonai elemzés volt ez, a legjelentősebb ilyen fajtájú könyv, amely megjelent Kínában a háború idején. Eszméi később népszerűekké váltak, a kínai és amerikai

katonai szakértők körében. A japánok legfőbb parancsnoka Kínában áttanulmányozta ezt a könyvet. »A zsákmányolt iratokból megtudtuk — mesélte Liu Hsziao Csi, — hogy a japánok, miután elolvasták a könyvet, a Távolkeleti legnagyobb stratégájának tekintették Mao Ce Tungot«.

Abban az időben, amikor e könyv íródott, az emberek többsége Kínában elvesztette a végső győzelemben vetett hitét. Néhányan gyors győzelemről beszéltek, amelyet egy elkeseredett kísérlettel, egy hatalmas méretű ellentámadással lehetne kivívni, amelynek sikertelensége azonban Kína teljes vereségét jelentené. Csang Kai álláspontra határozatlan volt. Egyidőben a gyors ellentámadáról beszélt, később pedig várta Amerika, Anglia és a Szovjet Szövetség háborúba lépését. Mao Ce Tung azt hirdette, hogy a kínai nép, ha eléggé egységes, kiűzheti a hódítókat. A háború, — emelte ki — ebben az esetben három szakaszban fejlődne: 1) a japán elnyomulás, amelynek folyamán a kínai rendes hadsereg visszavonul, a gerilla-háború pedig folytatódik a japán háterszágban; 2) a »remi-pozíció« hosszú időszaka, amelynek tartama és élessége a kínai erők egységének méretétől függnek, s amelynek folyamán a kínai ellenállás kimerítené a japánokat; 3) a győzelmes ellentámadás. A könyv olyan hűségesen kifejti azt a folyamatot, amelyen a háborúnak végig kell mennie, hogy ma már inkább hasonlít történelemre, mint előrelátásra.

Az 1938-ban Oxfordban megjelent »Uj szakasz« a »Folytatólagos háború« elemzéseinek folytatása. Ebben különösen a »remi-pozíció«-ra fordít különleges figyelmet. E mű elsődleges célja az volt, hogy kimerítő javaslatokat tegyen a Kuomintangnak a japánok elleni együttműködésre. Az együttműködés három formáját javasolja: hogy a kommunisták csatlakozzanak a Kuomintanghoz; hogy amennyiben ebbe nem egyeznek bele, alakítsanak közös bizottságokat; ha pedig ez sem sikerül, — tartsanak gyakori értekezleteket a sürgős kérdésekben. A javaslatoknak nem volt semmiféle sikerük, minthogy a Kuomintang egyre reakciósabbá vált, s rendeikezéseket hozott minden, nem a Kuomintanghoz tartozó párt és népi szervezet ellen.

1939-ben Kínában elterjedt a pesszimizmus. Minthogy a Kuomintang, amely akkor Csunkingban összpontosította erejét, úgyszólván semmiféle akcióba sem kezdett a japánok ellen, a japánok békén hagyták Csang Kai Sekt az ország belsejében és a tisztogató hadműveletekre fordították erejüket Észak Kínában és a tengerparti vidékeken. A Kuomintang méginkább fokozta a nép elleni nyomását. A kuomintangista elemek együttműködtek az ellenséggel. Vajon elveszett nemzet volt-e abban az időben Kína?

Ilyen helyzetben írt 1940-ben Mao Ce Tung »Uj demokrácia« című művét. Ez a harci kürt hívószava volt. Kína, — mondotta ő, — nem vesztett el. A kínai népben nagy tartalékok rejlenek. Még akkor is, ha a Kuomintang reakciónak mutatkozik, még akkor is, ha árulónak bizonyul, a kínai nép kivívja a győzelmet a védekező háborúban, valamint a forradalomban is. A könyv ezután elemzi a győzelemhez vezető utat, s azokat a módszereket, amelyek meggyorsíthatják a győzelmet. Kifejti annak az uralomnak formáját, amely legjobban vezetheti a népet a győzelem és a háború utáni felvirágzás felé.

Az »Uj demokrácia« fordulópontot jelent Kína forradalmi eszméiben. A kínai kommunisták számára egész jövőendő politikájuk alapjává lett, kezdve 1940-től a mai napig. Ezen alapult az uralom formája a felszabadított vidékeken, beleértve az ismert »három-három« rendszert, amely szerint a kommunisták még azokon a vidékeken is, amelyekben könnyen

dominálhatnának, a kormányzatban lévő helyek egyharmadára szorítkoznak. Ötéves harc után az »Uj demokrácia« tétele kiszélesedett Mao-nak 1945 áprilisában, a hetedik pártkongresszuson elmondott jelentésében, »A koalíciós kormányról« című művében, amelyet a későbbi időszakra alkalmazva az »Uj demokrácia« folytatásának tekinthetünk.

Az »Uj demokrácia« megjelenése után eltelt néhány év alatt nagy változások történnek a világban. A háború továbbterjedt, s bekapcsolódott a Szovjet Szövetség, majd az Amerikai Egyesült Államok is. Amerika háborúbalépése Japán ellen nem könnyített a kínai kommunisták nehéz helyzetén. Nem kényszerítette a japánokat arra, hogy csapataiknak akár legkisebb részét is kivonják Észak-Kínából. Csang Kai Sek időközben amerikai fegyvert kapott, és támadóbbá vált a kínai kommunistákkal szemben. Az 1941—42 évek Amerika háborúba lépése után a legnehezebb időszakot jelentették a kommunisták számára, azt az időszakot, amelyben a japánok északról, Csang Kai Sek pedig délről támadott a Jenani Határmenti Körlet ellen.

Mao Ce Tung eszméje ennek az időszaknak a folyamán számos új módszert fedezett fel. Az ő vezetése alatt a kínai kommunisták megtanulták, hogy »még inkább szétterjeszkedjenek«, s hogy ily módon milyen behatoljanak az ellenség titkos területeire. Megteremtették a falusi népi milícia nagyon széles szervezetét, amely nagyon kezdetleges fegyverrel harcolt, de együttműködött a kommunisták rendes csapataival, az eredményes győzelem céljából. Létrejött a »termelő mozgalom«, amely alkalmasra tette a katonaságot és a kormányzatot arra, hogy saját maga tartsa fenn magát, amennyiben ez lehetséges. Támogatták a »váltások munkabrigádjait«, hogy növekedjen a mezőgazdasági termelés.

Ennek az időszaknak a folyamán két könyve jelent meg Mao Ce Tungnak, és pedig először a »Gazdasági és pénzügyi kérdések«, Mao Ce Tung ebben kifejti a Jenani Határmenti Körlet politikáját, ami lehetővé tette, hogy átvészelve a blokádot és a háborút is. A második könyvet rendszerint »Az ideológia megváltozása« néven ismerik, de jobban megfelelne neki a »Három stílus helyreigazítása« cím. Ez a könyv a tanulmányozás módszereivel, a Párt munkamódszereivel és az irodalom módszereivel foglalkozik. A Pártban szervezett kampány részét képezte, amelynek az volt a célja, hogy kiküszöbölje a dogmatizmust, a szószálasogatást és szűkkeblűséget, s azt kívánta, hogy a politika és a módszerek valóságos konkrét ismeretén alapuljanak.

Néhány idézet ebből a könyvből megmutatja mire törekedett Mao és milyen a munkastilusa:

»A marxizmus-leninizmus sem nem szép, sem nem bűbajos. Csak nagyon hasznos. Ugy látszik sok ember van, aki azt hiszi, hogy ez bizonyos fajta bűbajos orvosság, amely könnyen gyógyít minden betegséget. Ezek azok az emberek, akik dogmának tekintik. Meg kell nekik mondanunk, hogy az ő dogmáik kevésbé hasznosak a teléntrágyánál, mert a trágyát fel lehet használni a föld trágyázására, a dogma azonban hasznavehetetlen. Elvtársak, ti tudjátok, hogy azért beszélek így, hogy megrázkódtatást idézzek elő a dogmatikusok körében és felrázzam őket....«

»Milyen akkor azoknak az egyetemi hallgatónak a helyzete, akik

olyan iskolákban diplomálnak amelyek teljesen el vannak választva a társadalom gyakorlati ténykedésétől? Ez és ez tudós embernek számít. De mindenekelőtt nem tudja, hogyan művelik a földet; másodsor, nem tudja, hogyan dolgoznak a gyárakban; harmadszor, nem tudja, hogyan harcolnak a csatában; negyedszer nincs semmiféle ismerete az irodai munka köréből.... Minden amit tud, — könyvekből merített tudás. Vajon az ilyen személyt teljes értelmiséginek lehet-e tekinteni? Ugy vélem, nem lehet. A legjobb esetben fél-értelmiséginek tekinthetjük....»

»A könyveknek nincs lábuk, tetszés szerint felüthetjük és becsukhatjuk őket. Könyvet olvasni, — ez a legkönnyebb dolog a világon. Sokkal könnyebb, mint ebédet főzni, vagy disznót ölni, mert ha meg akarjátok fogni a disznót, menekül, amikor pedig meg akarjátok ölni, visít, az asztalon heverő könyv viszont nem is menekülhet, nem is visíthat, s engedi, hogy azt tegyétek vele, amit akartok.... Milyen könnyű dolog! Ezért azt kívánjuk, hogy akik csak könyvből szerzett tudással rendelkeznek, de nincs semmiféle gyakorlati tapasztalatuk, értsék meg fogyaféltékosságaikat és legyenek szerényebbek....»

»Másképp káros az is, ha az elvtársak, akik gyakorlatilag dolgoztak, tévesen alkalmazzák tapasztalataikat. Gazdag tapasztalatuk nagyon hasznos, de veszélyes volna, ha ezzel megelégednének. Meg kellene érteniük, hogy tudásuk csupán érzéki megfigyelésekből áll, s hogy nem rendelkeznek racionális, általánosító tudással....»

»Látjuk eszerint, hogy két fajta nem teljes tudás létezik.... Csak a kettőnek az összekapcsolásával juthatunk el a megközelítően teljes tudáshoz.«

Ugyanebben a tanulmányban Mao Ce Tung a kriticismusról a következőket mondja:

»Két elvet kell szem előtt tartanunk: »Tanulásgként tekinteni a multra, hogy figyelmesebbek legyünk a jövőben« és »gyógyítani a betegséget és megmenteni a beteget«. Le kell lepleznünk a múltban elkövetett minden hibát, tudományosan elemezve és bírálva őket, mindenféle tekintet nélkül barátainkra, hogy a jövőben mindenki figyelmesebb legyen, és minél jobban végezze munkáját.... A hiba feltárásakor és bírálatakor azonban úgy járunk el mint az orvos, aki gyógyítja a beteget, tehát azzal a szándékkal, hogy megszüntesse a betegséget, nem pedig hogy megölje a beteget.... Megkísérelni, hogy egy csapással kigyógyítsuk a beteget, vagy keresztül-kasul összeszabdalni — nem az az út, amelyen a problémát megoldhatjuk«.

»A koalíciós kormányról« szóló töredéket külön tanulmányozásra ajánlották minden szervezetnek:

»A szobát állandóan söprögetni és takarítani kell, különben belepi a por. Arcunkat állandóan mosnunk kell, különben piszkos lesz. Ez vonatkozik elvtársaink ideológiájára és a Párt munkájára is, amit ugyanúgy állandóan tisztogatni kell. »A folyóvíz nem bűdösödik meg, az ajtó sarokvasa nem rozsdásodik«, mert a csirákat és férgeket szétkergeti az állandó mozgás«.

Ezek a példák megmutatják azt a kínai paraszthoz közelálló világos és éles stílust, amelyben kifejezésre jutnak Mao Ce Tung eszméi.

Miután Lu Ting Ji elővasta mindezt, amit eddig írtam, a következő négy pontban összegezte Mao Ce Tungnak a kínai forradalomra vonatkozó eszméit:

1. Kína ma félgymarmati és félfudális ország. Polgári demokratikus forradalma az első világháború után kezdődött, amikor már létezett a Szovjet Szocialista köztársaságok Szövetsége, és amikor a kínai proletáriátus már politikailag felébredt. Ez teszi lehetővé a kínai forradalom, mint imperialista-ellenes és anti-feudális forradalom mai helyzetét, amelyet a proletáriátus vezet, amelynek fő ereje a parasztság, s amelyben résztvesznek más széles társadalmi rétegek is.

A forradalom »Uj demokráciát« hoz létre, nem pedig a demokrácia régi formáit. Ezért ne legyenek illúzióink a szocializmusba való gyors átmenetről, hanem szívvel-lélekkel küzdeni kell a demokratikus forradalom megvalósításáért. A munkásosztály vezetése nélkül a parasztok erőfeszítései meddőek maradnának, de nem kell attól félni, hogy ez a harc meghaladja a munkások erejét. A parasztok alkotják a fő forradalmi tömegeket, de ugyanakkor vannak meglehetősen széles társadalmi rétegek, — a kispolgárság, liberális polgárság, haladó birtokosok és más hazaszerető emberek, — akik a demokráciát kívánják, és akik különösen készségesen harcolnak az imperializmus ellen. Helyesen kell közelednünk mindannyiukhoz.

Mint ahogy Kína kiterjedt, félgymarmati, félfudális ország, amelyben több erős vetélkedő imperialista ország, valamint belső feudális erők is dominálnak, ez azt jelenti, hogy politikai és gazdasági fejlődését az egység hiánya és az aránytalanság jellemzi. Ez nagyon aránytalanná teszi Kína demokratikus forradalmának fejlődését, s az általános jelentőségű győzelem hosszú és nehéz harcot követel. Mindezzel kapcsolatban a forradalom alapjait mindenekelőtt azokon a nagykiterjedésű vidékeken kell lerakni és megtartani, amelyeken az ellenség uralma viszonylag gyenge. Ilyen alapok teremthetők a távolfekvő tartományokban még a forradalmi apály időszakában is. Ezzel, mint kiinduló ponttal, a harc nehéz folyamata útján el lehet érni a demokratikus forradalom általános diadalát.

2. A katonai harc a politikai harc legfőbb alapja. Két alapvető problémája a következő: a hadsereg kiépítése, valamint a stratégia és taktika.

A hadseregnek új formájú, a parancsnokok hadseregétől teljesen elütő, népi hadseregnek kell lennie, — olyan hadseregnek kell lennie, amely a nép érdekeiért harcol, sohasem harcol valamely parancsnok érdekeiért, vagy jelentéktelen csoport érdekeiért. Hármass feladata van: a harc, a tömeges munka és a termelés. A nép iránti viszonya a következő szájról-szájra járó mondásban jut kifejezésre: »Segítsd a kormányt és szeresd a népet«. A hadseregben demokratikus életnek, a tiszték és a legénység közötti jó viszonynak, valamint önkéntes, habár tekintéllyel bíró fegyelemnek kell uralkodnia. Helyes politikát kell folytatnia, hogy felbomlassza az ellenséges erőket, és megnyerje a hadifoglyokat.

A stratégiának és taktikának pótolnia kell számunkra azt, amiben az ellenség erősebb, minthogy az ellenség nagy, mi pedig kicsinyek vagyunk. E feltételek között kell keresni az utat, hogy az ellenséget legyőzzük. Ezért végsőig ki kell használni az ellenség hibáit és fogyatékosságait, és ugyanígy a mi erősségeinket is; teljes mértékben bízni kell a néptömegek erejében, hinni kell sikerünkben, fennmaradásunkban és növekedésünkben. Amikor fegyveres erőink kicsinyek, az ellenség pedig túlerőben van, gerilla-háborút kell folytatnunk. Amikor létrejönnek a reguláris erők, azonnal végre kell hajtani a tartományi hadseregek és helyi népi milíciák megszervezését, hogy így összhangba hozzuk a regulá-

cával. A hadműveletekben a gyors, elszánt ütközetek mellett vagyunk; ellenezzük a hosszú csatákat, habár a háború magában véve hosszú. A harcban ellene vagyunk annak, hogy »kicsivel kell legyőzni a sokat«; amellett vagyunk, hogy »sokkal kell legyőzni a kicsit«.

3. »A népből vissza a néphez« — ez mindent átfogó politikai útmutatásunk. Hogy ezt biztosíthassuk, szoros szervezeti kapcsolatnak kell fennállania a Párt és a pártunkívüli emberek között és szoros kapcsolatnak kell fennállania a Párton belül, — a vezetőség és a többi tag között.

4. Pártnak világnézetileg harcolnia kell a téves irányzatok ellen. Időközben a szorosan vett demokratikus centralizmus rendszeréhez kell tartanunk magunkat. Tekintettel a kínai forradalom arányaira, területben, időben és a társadalmi rétegek különféleségében, különleges figyelmet kell szentelni annak, hogy meghatározzuk és biztosítsuk a helyes viszonyt a régi és új tagok között, helybeliek és jövevények között, a hadsereg és a polgári személyek, egyik és másik tartomány, egyik és másik körlet között. Ezekhez az elvekhez tartva magát, Kína Kommunista Pártjának sikerült, hogy 2 millió tagja körében, akiket elválasztottak egymástól a háború hosszú időszakai, példátlan szolidaritást érjen el mind a Párton belül, mind pedig a Párt és a széles néptömegek között.

4. Gondolkodási módszerünkben a marxista-leninista dialektikus materializmust alkalmazzuk. Mao Ce Tung egyetlen politikai eljárását sem könyvből másolta ki, s nem is tökéletlen tapasztalatokon alapulnak ezek. Mao gondolkozási módja ellenkezik mind a dogmatizmussal, mind pedig az empirizmussal — a szűk praktikizmussal. Különösen javasolja az elmélet tanulmányozását, de ismétli, hogy »nincs jogunk a tények ismerete nélkül beszélni«. Az ő eljárásai mind a bel-, mind pedig a külpolitikai helyzeten, valamint a kínai forradalom tapasztalatain, különösen pedig az 1925—27 évi forradalom tapasztalatain alapulnak, amelyeket a dialektikus materializmus útján magyaráz.

Amióta befejeződött a második világháború, Mao Ce Tung továbbfejlesztette tételeit a háború utáni világviszonyra. Nézetei még nem jelentek meg könyv alakjában, de több beszélgetésben kifejtette őket, — a múlt augusztusban velem folytatott két beszélgetésében is; — valamint egy hivatalos nyilatkozatban »A háború utáni nemzetközi helyzetről«, amelyet 1947 újévére tett közzé Lu Ting Ji, Kína Kommunista Pártja Központi Vezetősége tájékoztató osztályának főnöke.

Mao Ce Tung abból a széles körben elterjedt véleményből indult ki, hogy a Szovjet Szövetség és az angol-amerikai blokk szembenállása háborúhoz vezet. »Ez a vélemény csak füstfüggöny, amelyet az amerikai reakciók terjesztenek, hogy elrejtsek a közvetlenebb szembenállásokat«, — mondotta nekem a múlt nyáron. »Ez a szembenállás pedig megvan az amerikai imperialisták és a kapitalista világ többi része között.« Néhány részletben elemezte az összeütközést, s ezeket mondotta: »Az angol nép rövidesen felteszi a kérdést: »Ki gyakorol ránk nyomást? A Szovjet Szövetség-e vagy pedig az Egyesült Államok?« Az elkövetkező hónapokban Angliában elég jelentős csoportok gondolatai állandóan abban az irányban nyilvánultak meg, ahogyan Mao előre látta.

A nemzetközi helyzet hivatalos elemzése, amelyet 1947 újévre tett közzé Kína Kommunista Pártja, megmutatja, hogyan fejlődik szerte a világon a harc a demokráciaellenes erők és a világ növekvő demokratikus erői között. Az antifasiszta háborúban kivívott győzelem mindent előidézte a demokratikus néptömegek növekedését. Ezeket azonban most világszerte veszélyeztetik a demokráciaellenes erők, amelyeknek »központi erődjé« az Egyesült Államok imperializmusa. A kapitalista és gyarmati országokban a reakciók árulókká válnak, eladják népük érdekeit az amerikai imperializmusnak, s ilyen módon »az amerikai imperializmus uszályhordozóivá« válnak. Példaképpen Csang Kai Seket említette fel.

»Az amerikai imperialisták súlyos terhet viselnek« — mondta nekem mosolyogva Mao, a múlt ősszel. »El kell tartaniuk az egész világ reakcióit. Ha pedig nem tudják eltartani őket, a ház összedől. Ez egy oszlopon álló ház. Sok páciens esik egy orvosra. A páciensek betegsége pedig gyógyíthatatlan. Még a penicilin sem segíthet rajtuk semmit.«

E szerint a demokratikus erők, akik szembeszállnak a reakciókkal saját hazájukban, világszerte összeütközésbe kerülnek az amerikai imperializmussal. Szerte az egész világon kialakul az amerikai imperializmus elleni front. Ez a front az amerikai demokratikus erőkből, a többi kapitalista ország népeiből és a gyarmati országok népeiből áll. Magába tömöríti »a munkásokat, parasztokat, hazaszerető polgárokat, valamint a béke minden védelmezőjét«. E front növekedése visszatükröződik a kelet-európai új demokratikus rezsimekben; a franciaországi és angolai balratolódásban; Németország, Olaszország és Japán népeinek demokratikus törekvéseiben, a gyarmati és félgyarmati országok népei harcának növekedésében, élükön Kínával; a demokratikus erők fejlődésében Latin-Amerikában; az amerikai sztrájkokban és a »Wallace-incidensben«. Ezek a ma világszerte folyó harcok sokkal nagyobbak, mint bármiféle összetűzés a kapitalista világ és a Szovjet Szövetség között, amely a világ demokratikus erőinek főoszlopa.

Ez az új kiválasztódás »a világtörténelem új oldalának« tekinthető, s a második világháború befejezésétől addig a napig tart, amikor biztosítva lesz a világ szilárd és tartós békéje. Mert a reakciós erők »látszatra erősek, de belülről üresek« voltak, »papírtigrisek« voltak, — mint azt Mao mondta nekem a múlt nyáron. A harc hosszú és nehéz lesz, de a világ demokratikus erőinek győzelme bizonyos.

Ezt a világnézetet szem előtt tartva, kell elolvasni Mao Ce Tung újévi üdvözlését, amelyet 1947 január 1-én mondott el a jenani rádióban, abban az időben, amikor a Jenani Határmenti Körletre irányult az ellenség rohama, amikor Csang Kai Sek megszállt több mint 100 kommunista várost és 179.000 négyzetmérföld kommunista területet, amikor a Kínán kívül álló világ gondba esett a harmadik világháború lehetőségé miatt.

»1946-ban, a háború utáni világban a világosság erői győzelmes harcot vívtak a sötétség erői ellen. A háború utáni Kínában is győzelmes harcot vívtak a világosság erői... A háború utáni világban és a háború utáni Kínában nagy népi mozgalom fejlődött ki, a békéért és demokráciáért, a szabadságért... E mozgalmaknak feltétlenül a győzelem felé kell haladniuk; nincs olyan erő, amely megállíthatná őket«.

»1947-ben minden ország népének világméretű frontja, beleértve Kínát is, az Amerika támadó politikája elleni front — gyorsan fog

fejlődni. A kínai népnek, a demokratikus szabadságok kivívására irányuló mozgalma még több jelentős győzelmet fog elérni, mint 1946-ban. Ez megteremti az előfeltételeket arra, hogy Kínában változás történjen, a béke és a nép függetlenségének javára...»

»A Kuomintang urai ezideig a legkisebb hajlamosságot sem mutattak a békére... A közeljövőben azonban a szabadság napja bizonyosan bevilágítja ősi hazánk nagykiterjedésű vidékeit... Néhány elkövetkező éven belül bizonyosan lerakja szilárd alapjait egy független, békeszerető, demokratikus, új Kína.«

Sokak előtt talán nem csengnek elég meggyőző optimizmussal ezek a szavak. Ez azonban nem jelent semmit. Mao Ce Tung jövőbelői eddig mindig pontosaknak bizonyultak.

(Borba, 1948. december 15—16)